

Festskriftet – en hyldestbog

Trzaskowski, Jan

Document Version
Final published version

Published in:
Aktuel jura

Publication date:
2019

License
Unspecified

Citation for published version (APA):
Trzaskowski, J. (2019). Festskriftet – en hyldestbog. *Aktuel jura*, 3(1), 3. <http://www.extuto.com/AktuelJura.pdf>

[Link to publication in CBS Research Portal](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us (research.lib@cbs.dk) providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Download date: 10. Jul. 2025

| Aktuel Jura

NR. 1/SEPTEMBER 2019 (3. ÅRGANG)

Faglige artikler:

ERIK WERLAUFF, “Om bevisbyrden i sager om ledelses- og revisoransvar”, side 7

INGRID LUND-ANDERSEN, “Nyheder i familieretten”, side 13

MAX GERSVANG SØRENSEN, “Databeskyttelsesrådgiverens rolle”, side 21

FairPublishing

ExTuto
PUBLISHING
www.extuto.com

Nye bøger fra Ex Tuto Publishing:

Aktuel Jura

NR. 1/SEPTEMBER 2019 (3. ÅRGANG)

Aktuel Jura indeholder juridiske fagartikler og oplysninger om ny litteratur fra Ex Tuto Publishing.

Gratis abonnement kan tegnes pr. mail til forlag@extuto.dk. Kontakt redaktionen på redaktion@extuto.dk.

Aktuel Jura udgives af Ex TUTO A/S og redigeres af JAN TRZASKOWSKI. Tidsskriftet er trykt på Munken Lynx 200 g/m² af NARAYANA PRESS. Grafik og layout af MERE.INFO A/S.

ISSN: 2596-5395 | oplag: 5.200

Ex Tuto Publishing A/S

Toldbodgade 55, 1.

1253 København K

www.extuto.com

Ved at bruge FSC-certificeret papir støtter vi bæredygtig skovforvaltning.

Festskriftet – en hyldestbog

Det juridiske festskrift tilegnes en person, der har haft stor betydning i den juridiske verden; ofte inden for retsvidenskaben. Det er som forlægger en særlig ære at blive betroet en sådan udgivelse.

Af **JAN TRZASKOWSKI**, redaktør, Ex Tuto Publishing (jan@extuto.dk)

I nden for de sidste år har vi udgivet en række festskrifter, herunder tre bøger tilegnet nulevende personer, der på forskellig vis har haft stor betydning for den juridiske verden: *Peter Møgelvang-Hansen*, *Lars Bo Langsted* og *Tommy V. Christiansen*. Disse bøger har vi gjort lidt ekstra ud af.

Konceptet

Festskriftet er en antologi, der oftest er tilegnet en person inden for forskningsverdenen, og som regel redigeres af nære kollegaer. Bidragene skrives af kollegaer, der har et professionelt og/eller personligt forhold til modtageren.

Festskriftets geografiske oprindelse afsløres tydeligt ved, at ordet “Festskrift” på engelsk anvendes med stort F og uden kursivering. Ofte anvendes også betegnelsen *Liber Amicorum* (“bog [skrevet] af venner”) eller “Essays in honour of [...]”.

Håndindbundne festskrifter i skind.

Indholdet

I 2003 opstillede den amerikanske filosof Alan Gerald Soble i tidsskriftet *Essays in Philosophy* en række principper for festskriftet, herunder at bidrag skal være nye og relateret til modtagerens publikationer. Festskriftartikler skrives med kærlighed, omhu og respekt for modtageren.

Forfattere benytter ofte festskriftet til at teste nye idéer, præsentere forskning, som fx kun er udgivet internationalt, eller give et historisk overblik over et retsområde.

For den nysgerrige jurist er festskriftet en god anledning til at opdatere, perspektivere og udvide sin viden.

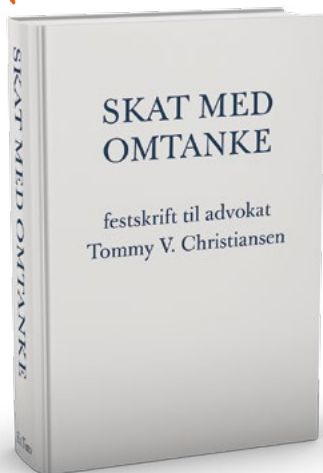
Boghåndværket

Festskriftet afsløres som regel ved en ceremoni, hvor den trykte bog spiller en central rolle. Derfor har vi produceret et særligt håndindbundet eksemplar til modtageren. Eksemplaret er indbundet i gededskind (helbind) og præget med guld.

For os er det centralt, at boghåndværket er af en kvalitet, der matcher indholdet og understøtter redaktørens og bidragsyderes ønske om at gøre fejringen til en ganske særlig oplevelse.

God læseblyst!

NYHED!

Skat med omtanke – festskrift til advokat Tommy V. Christiansen

Torben Bagge & Leo Jantzen (red.) mfl.

Med dette festskrift hyldes Tommy V. Christiansen af kollegaer og samarbejdspartnere i anledning af hans 70 års fødselsdag.

INDHOLD

1. Christen Amby, "Hovedaktionærnedslag"
2. Lars Apostoli, "En sag om fradrag for ordinære lønudgifter"
3. Christian Bachmann, "Sagkyndige dommere i skatte- og afgiftssager"
4. Torben Bagge, "Retssikkerhed – særligt om domstolenes muligheder for at forbedre retssikkerheden for landets skatteydere"
5. John Bygholm, "Indgrebet mod transparente selskaber"
6. Søren Brandi, "Når ejerskabet har betydning"
7. Jan Børjesson, "Rekonstruktion af selskabets kapitalgrundlag – underskuds-begrænsning og skattepligt"
8. Bodil Christiansen, "Er udlejning af fast ejendom altid en erhvervsmæssig virksomhed?"
9. Rasmus Kristian Feldthusen, "Fondsbestyrelsens rolle i forhold til uddelinger"
10. Jan Guldmand Hansen, "Har EU-Domstolen sendt 'realitetsgrundsætningen' på pension?"
11. Steen Hildebrandt, "Bæredygtighed: Need to have eller nice to have?"
12. Leo Holm, "Den forunderlige anatomi om udskudt skat ved generationsskifter"
13. Leo Jantzen, "UFR 2016.2126 H's betydning for at anvende 15 %-reglen i dødsboer"
14. Søren Næsborg Jensen, "Ligningslovens § 3 i lyset af sagerne C-116/16 og C-117/16 samt C-155/16 mfl."
15. Ole Juel, "Syn og skøn i administrative klagesager om skatter og afgifter – set fra skatteforvaltningens side"
16. Knud Maegaard, "Retssikkerhed: eksempler fra virksomhedsordningen"
17. Jan Pedersen, "Kursgevinstlovens anvendelsesområde"
18. Kurt Siggaard, "Refleksioner over en turbulent periode i dansk skatte-, told- og afgiftshistorie"
19. Søren Sønderholm, "Den ufuldendte skat – om personers fradrag for tab på fordringer"
20. Erik Werlauff, "Om grænsen mellem lovlig og ulovlig besparelse på registreringsafgift af nye biler"
21. Anders Ørgaard, "Konkurs over skyldnere uden midler"
22. Ole Aagesen, "Skattemæssig succession med fokus på værdiansættelse og berigtigelse"

ISBN: 978-87-420-0029-8 | **Udgivet:** juni 2019
Sider: 520, indbundet | **Pris:** 695 kr. inkl. moms

I forskningens og formidlingens tjeneste – festskrift til professor Lars Bo Langsted

Sten Bønsing, Thomas Elholm, Søren Sandfeld Jakobsen
& Lene Wachter Lentz (red.)

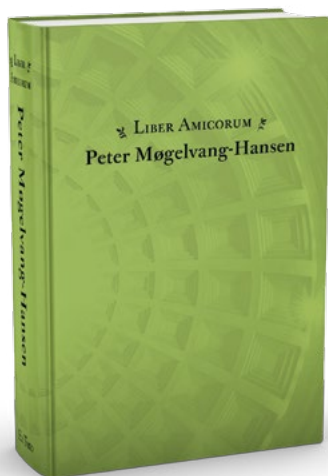
Dette festskrift, som er tilegnet professor Lars Bo Langsted, indeholder artikler inden for strafferet og erstatningsret samt andre discipliner, som Lars Bo har berørt i sit arbejdsliv.

Emnerne spænder vidt fra strafferetlige emner om forbrydelser, der ikke eksisterer, databedrageri og borgmestres strafansvar over erstatningsretlige emner om kapitalsekskabers erstatningsansvar til emner om persondatarettens sanktionering og fremtidens forkyndelser.

INDHOLD

1. Trine Baumbach, "Hacker-bestemmelsen, Se og Hør-sagen og nye tendenser"
2. Peter Blume, "First we take and then we take. Persondatarettens sanktionering"
3. Ragnheiður Bragadóttir, "Voldtægtsbegrebet i islandsk ret – før og nu"
4. Sten Bønsing, "'Rødvinsagen' i Farum – En straffesag fyldt med forvaltningsret og embedsmisbrug"
5. Hans Henrik Edlund, "Ansvar for urigtige angivelser af nettolejeindtægter i handler med investeringsejendomme"
6. Birgit Feldtmann, "Pirateribekæmpelse i komplekse juridiske farvande"
7. Peter Garde, "Biskop Bast – en sag om velgørenhedssvig"
8. Jesper Hjortenberget, "Eurojust. EU's enhed for retligt samarbejde – i praksis"
9. Nicolaj Sivan Holst & Lasse Lund Madsen, "En revisor-smølle-CD – om forsøg på spirituskørsel"
10. Søren Sandfeld Jakobsen, "Reguleringen af cyberkriminalitet og cybersikkerhed: Status, udfordringer og perspektiver"
11. Peter Langsted, "Kapitalsekskabers erstatningsansvar over for investorer"
12. Torsten Bjørn Larsen, "Rimeligt vederlag i produktetfaterligningssager"
13. Lene Wachter Lentz, "Røveri af bil – forbrydelsen der ikke findes"
14. Jesper Lindholm, "Menneskerettigheder – et spørgsmål om tro?"
15. Christian Lundblad, "Fremtidens forkyndelsesordning for domstolene i udenlandske straffesager"
16. Carsten Munk-Hansen, "Begrænsning af rådgiverens opgaver ved aftale eller som følge af situationen"
17. Mette Neville, "SMV-bestyrelsen som vækstmotor"
18. Gorm Toftegaard Nielsen, "Virksomhedsansvaret. En revision, så praktikerne kan bruge reglerne?"
19. Jens Røn, "Databedrageri – stadig en overset bestemmelse?"
20. Inger Marie Sunde, "Har vi behov for straffebud om datakriminalitet?"
21. Henning Bang Fuglsang Madsen Sørensen, "Kunsten at læse en dom – og kunsten at skrive den!"
22. Marie Jull Sørensen, "Formidlingsplatformens erstatningsansvar for brugernes kriminelle handlinger"
23. Jan Trzaskowski, "Abonnementsfælder – i grænselandet mellem markedsføringsret og strafferet"
24. Per Ole Tråskman, "Brott på och med internet – straffrättslig rättstillämpning avseende brott på internet"
25. Jørn Vestergaard, "Udlevering til umenneskelig eller nedværdigende behandling"

ISBN: 978-87-420-0010-6 | **Udgivet:** Februar 2018
Sider: 432, indbundet | **Pris:** 595 kr. inkl. moms

Liber Amicorum Peter Møgelvang-Hansen

Børge Dahl, Thomas Riis & Jan Trzaskowski (red.)

1. Lennart Lynge Andersen, "Kontraktfrihed og kreditaftalelov"
2. Jane Bolander, "Deleøkonomi og skat"
3. Lasse Højlund Christensen, "Umiddelbare fogedforretninger i konkurs"
4. Jesper Clement, Henrik Selsø Sørensen, & Viktor Smith, "Spin eller fair snak – når fødevarer taler"
5. Børge Dahl, "Juridisk argumentation og retsanvendelse"
6. Jens Fejø, "Erstatning ved konkurrenceretlige skader – Umbrella Pricing"
7. Henrik Gam, "Udgifter til vedligeholdelse af drænledninger"

8. Søren Friis Hansen, "Da selskabsretten blev udskilt fra kontraktretten"
9. René Franz Henschel, "Specific Performance in Danish Contract Law: Legal Analysis and Law & Economics"
10. Ewoud Hondius, "The Unbearable Heaviness of Legal Texts"
11. Inger Høedt-Rasmussen, "Advokaten – en retlig konstruktion under forandring"
12. Søren Sandfeld Jakobsen, "'Advertorials' – hvor går grænsen mellem reklame og journalistik?"
13. Marie Jull Sørensen, "Digitale formidlingsplatforme: Disruption af forbrugerretssparadigmet?"
14. Tanja Jørgensen, "Who Should Take Responsibility for the Consumer Protection?"
15. Lars Hedegaard Kristensen, "Finansieringsretlige aspekter af pengeinstitutters sekuritisering"
16. Kai Krüger, "Garantier i forbrugerkjøb – et gjensyn etter tredve år!"
17. Henrik Lando & Jannick Kofoed Mortensen, "When Should Knock-for-Knock Clauses Be Valid?"
18. Troels Michael Lilja, "Kreditorfølgning i I/S og K/S – Fra hus og hjem med fynd og klem (eller er der en lem)?"
19. Patrik Lindskoug, "Visse aspekter af sameje i dansk og svensk ret"
20. Joseph Lookofsky, "Predicting Exemptions and Hardship in CISG Context"
21. Lars Henrik Gam Madsen, "Andelsboligbogen – beskyttelse og ekstinktion"
22. Bent Ole Gram Mortensen & Kristina Sae-Jew Kyndesen, "Kinas nye varemerkelovgivning"
23. Peter Arnt Nielsen, "The Hague Judgments Project"
24. Ruth Nielsen, "Statsligt erstatningsansvar for Højesterets fejlfortolkning ..."
25. Hans Viggo Godsk Pedersen, "Om fremtidsfuldmagter"
26. Clement Salung Petersen, "Krav om at 'godtgøre eller sandsynliggøre' i den civile retspleje"
27. Lars Lindencrone Petersen, "Gældssanering – fra akkordkløn til selvstændigt retsinstitut"
28. Thomas Riis & Jan Trzaskowski, "Det markedsretlige persongalleri"
29. Bjørn von Ryberg, "Lægemedelreklamer ..."
30. Peter Koerver Schmidt, "Den digitale økonomi som skatteretlig udfordring"
31. Steen Treumer, "Erstatningssøgsmål efter ophør af kontrakt som følge af overtrædelser af EU's udbudsregler"
32. Christina D. Tvarnø, "Optimizing Public Private Partnership ..."
33. Anders Ørgaard, "Subleasing – med fokus på udfordrende rettigheder"
34. Kim Østergaard, "Pakkerejsedirektivets krav om et almindeligt, forståeligt, tydeligt, klart og letlæseligt sprog"

ISBN: 978-87-92598-46-2 | Udgivet: December 2016

Sider: 576, indbundet | Pris: 595 kr. inkl. moms

Om bevisbyrden i sager om ledelses- og revisoransvar

Hverken culpa- eller kausalitetsbedømmelsen er absolutte størrelser. I artiklen analyseres, hvornår der fastholdes ligefrem bevisbyrde, hhv. hvornår der kan opstilles en omvendt eller snarere delt bevisbyrde.

Af **ERIK WERLAUFF**, professor, dr.jur., Aalborg Universitet (erik@werlauff.dk)

Det er en grundlæggende lærdom, at i sager, hvor der påstås erstatning uden for kontraktforhold, er bevisbyrden "ligefrem", dvs. at det er skadelidte, der over for skadevolderen bærer bevisbyrden for, at erstatningsansvarsbetingelserne er opfyldt, både betingelserne om culpa, kausalitet og et påviseligt tab.

I en nutidig fremstilling af bevisbyrden i sager om erstatningsansvar i selskabsforhold må man ganske vist fastholde den ligefremme bevisbyrde som det tungtvejende udgangspunkt, men man kan ikke blive stående her ved. Man er nødsaget til at inddrage tilfælde, hvor der ud fra retspraksis ved domstolene kan blive statueret en "omvendt" eller "delt" bevisbyrde, jf. herom straks nedenfor.

Begrebet "omvendt bevisbyrde" anvender man sædvanligvis, hvor der er en skyldformodning, som gælder uden videre; og hvor det derfor er skadevol-

deren, der må bevise, at han er uden skyld.

Begrebet "delt bevisbyrde" anvender man sædvanligvis, hvor der fra skadelidtes side skal anføres særlige omstændigheder (noget, der ser "mistænkeligt" ud); og når dette indledende element i skadelidtes bevisbyrde er løftet, påhviler det skadevolderen at bevise, at han er uden skyld.

Man kan udtrykke det således, at der under en retstilstand med omvendt bevisbyrde kun er *ét trin*: skadevolderen må bevise sin uskyld; ellers bliver han dømt. Under en retstilstand med delt bevisbyrde er der *to trin*: (1) først må skadelidte bevise, at der forekommer de elementer (jf. straks nedenfor), som udløser skadevolderens bevisbyrde; (2) derved går bevisbyrden over på skadevolderen, der må bevise sin uskyld; ellers bliver han dømt.

Det forekommer mest rigtigt at tale om *delt* bevisbyrde inden for selskaber-

statningsretten, fordi der her først skal være en udløsende faktor, som pålægger skadevolderen (her: ledelsesmedlemmet) en bevisbyrde. Til gengæld kompliceres sagen af, at der kan være tale om en delt bevisbyrde i to henseender: (a) bevisbyrden for culpa (fejl eller forsømmelse) hos skadevolderen (ledelsesmedlemmet), og (b) bevisbyrden for kausalitet (årsagssammenhæng) mellem ledelsesmedlemmets fejl eller forsømmelse og et påviseligt økonomisk tab.

Delt bevisbyrde for culpa

Højesteret anerkender med *UfR 2019.1907 H* (Capinordic Bank) udtrykkeligt den forretningsmæssige skønsmargin. Her fastholdes således ikke blot den ligefremme bevisbyrde for culpa, dvs. at det påhviler skadelidte at løfte bevisbyrden for culpa (fejl/forsømmelse) hos ledelsesmedlemmet; der indrømmes ud over denne bevisbyrdefordeling

en yderligere margin til skøn hhv. fejl-skøn, når der træffes forretningsmæssige beslutninger.

Det gælder dog ligeledes, at hvis “en bevilling af et lån eller en anden disposition knyttet hertil *ikke alene er foretaget ud fra forretningsmæssige hensyn til banken, men også ud fra andre – og banken uvedkommende – hensyn*” (egen fremhævelse), så gælder den forretningsmæssige skønsmargin ikke. Herom udtaler Højesteret, at der “i en sådan situation må stilles *skærpede krav til, at det er blevet sikret, at bankens interesser ikke er tilsidesat. [...]*” (egen fremhævelse).

Højesteret anvender således hverken betegnelsen “omvendt bevisbyrde” eller “delt bevisbyrde”. Man kan derfor spørge, om det (a) alene har været meningen at koble den forretningsmæssige skønsmargin ud, men i øvrigt fuldt ud at fastholde skadelidtes ligefremme bevisbyrde for culpa, eller snarere (b) at koble både den forretningsmæssige skønsmargin ud og samtidig rokke ved bevisbyrden.

Det må antages, at forståelsen under (b) – dvs. at rokke ved bevisbyrden – er den mest rigtige, særligt fordi de af Højesteret opstillede “skærpede krav” kun giver mening, hvis beviskravet nu peger på skadevolderen (dvs. ledelsesmedlemmet), der således må bevise, at

det som nævnt er blevet sikret, at bankens interesser ikke er blevet tilsidesat. Bevises dette ikke, må retten lægge til grund, at der foreligger culpa.

Det giver derfor mening at tale om en delt bevisbyrde og dermed de ovenfor opstillede to trin: (1) andre, banken uvedkommende hensyn bevises at have spillet ind, og (2) herefter påhviler det ledelsesmedlemmet at bevise, at bankens interesser ikke er blevet tilsidesat.

Delt bevisbyrde for kausalitet

Det er vigtigt at bemærke, at også spørgsmålet om kausalitet kan være genstand for en omvendt eller en delt bevisbyrde. Dette spørgsmål var ikke fremme i *Capinordic Bank*, men Højesteret har ved flere lejligheder beskæftiget sig med beviskravene til kausalitet i forbindelse med ledelsesansvar og revisoransvar.

Dette spørgsmål begynder jo imidlertid ikke med kausaliteten, men med culpaspørgsmålet, nemlig således: Der er en tovejs korrespondance mellem culpa og kausalitet, hvilket kan forklares som følger:

(A) *Jo stærkere/alvorligere culpa der kan konstateres, desto svagere bevis kræves der for kausaliteten, og ved stærkere/alvorligere former for culpa må der opstilles en “formodning for kausali-*

tet”, dvs. en delt bevisbyrde (også her “kun” delt, ikke omvendt, idet der først må kræves et initialt bevis for stærk/alvorlig culpa). Et eksempel på en sådan “slækkelse” (lempelse) ses i UfR 2017.753 V (Alte Finans), hvor revisorens fejl førte til, at fradraget på selskabets tab på renteswaps gik tabt.

Da det imidlertid var usikkert, om fradraget ville kunne udnyttes, og da i hvilket omfang, kunne en frifindelse pga. manglende bevis for kausalitet og tab synes nærliggende, *men da revisorfejlen var grov, lempede landsretten beviskravet med den følge, at der skønsmæssigt erstattedes 0,7 mio. kr. af den værdi på 1,7 mio. kr., som det mistede fradrag skematisk kunne beregnes til, og som parterne var enige om.*

(B) *Hvis kausaliteten svigter, således at et ledelsesmedlem eller en revisor, der har handlet culpøst, desuagtet står til frifindelse som følge af manglende påvisning af kausalitet, må det først efterprøves, at der ikke er tale om en culpa, der kan betegnes som “stærk”; i så fald må der kræves en høj grad af sikkerhed for, at der ikke foreligger kausalitet, jf. UfR 2015.2075 H (Memory Card).*

Manglende kausalitet var også udslagsgivende for frifindelsen i *UfR 2014.345 H (Arctic Umiac Line)*, hvor direktøren havde forsømt at indhente farttil-

ladelse fra Søfartsstyrelsen til skibet “Sarpik Ittuk”. Direktøren blev sagsøgt for et tab på godt 9 mio. kr., hvoraf halvdelen var mistede indtægter fra sejladsen, mens den anden halvdel var mistet indtægt ved efterfølgende salg af skibet. Højesteret tilsluttede sig, at direktøren havde begået fejl ved ikke at indhente fartilladelse og orientere bestyrelsen, men der var ikke kausalitet mellem fejl og tab. Da direktøren fratrådte, var der nemlig stadig tid til at skaffe dokumentation og opnå dispensation.

Når Højesteret i *Arctic Umiaq Line* ikke blot henviser til manglende årsagssammenhæng, men bemærker, at direktørens fejl ikke var “af en sådan grovhed” og ikke havde “en sådan betydning for det påberåbte tab”, at der var grundlag for at pålægge ansvar, viser det, at kausalitetsbedømmelsen ikke er absolut, idet kravene til bevis for kausalitet kan sættes lavere, hvis fejlen er grov, hvilket ikke var tilfældet her. En række andre påberåbte forsømmelser hos direktøren kunne ikke have forårsaget tab og førte derfor ikke til ansvar. Se hertil Erik Werlauff, “Selskaberstatningsrettens ‘tilpasningspunkt’”, *Ugeskrift for Retsvæsen* 2015B, s. 244 ff., samt Frank Bøggild & Kolja Staunstrup i *Revision & Regnskabsvæsen*, 2015, nr. 11, s. 34 ff., og Georg Lett i *Revision & Regnskabsvæsen*, 2015, nr. 9, s. 104 ff.

Sammenfatning

Også i selskaberstatningsretten er der en vigtig korrespondance mellem culpa og kausalitet, idet (a) en høj grad af culpa hos et ledelsesmedlem eller en revisor fører til lempede beviskrav for kausalitet, eventuelt til en egentlig formodning for kausalitet, og (b) frifindelse pga. manglende bevis for kausalitet forudsætter, at graden af culpa ikke er alvorlig.¶

NYHED!

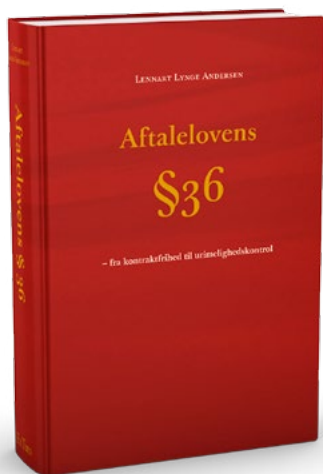
Generalforsamlingen – håndbog for dirigenter og deltagere, 3. udgave

Erik Werlauff

Denne bog er et uundværligt juridisk redskab for enhver, der skal deltage i en generalforsamling – som dirigent, aktionær, anpartshaver, andelshaver, foreningsmedlem eller ledelsesmedlem.

Bogen giver svar på alle væsentlige spørgsmål om, hvordan generalforsamlingens beslutninger træffes, samt forhold vedrørende bl.a. indkaldelse, forberedelse, gennemførelse og dokumentation.

ISBN: 978-87-420-0027-4 | Udgivet: August 2018
Sider: 224, indbundet | Pris: 295 kr. inkl. moms

Aftalelovens § 36 – fra kontraktfrihed til urimelighedskontrol

Lennart Lyng Andersen

Bogen beskriver introduktionen af aftalelovens § 36 i 1975, og hvorledes den har virket. Den arkæologiske forankring undersøges, og samtidig er alle trykte afgørelser samt enkelte utrykte analyseret. Forfatteren peger på, at mange fejlagtigt anser urimelighed og rimelighed for komplementære størrelser, og han opfordrer til større bevidsthed om, at § 36 er en urimelighedskontrol.

Indtil 2014 har bl.a. de processuelle regler medført mange sager ved domstolene, herunder Højesteret, men der rejses spørgsmål om, hvorvidt § 36-sager fremover bliver enlige svaler i Højesteret.

ISBN: 978-87-420-0012-0 | **Udgivet:** januar 2018
Sider: 512, indbundet | **Pris:** 695 kr. inkl. moms

NYHED!

Få styr på metoden, 2. udgave

Christina D. Tværnø & Sarah Maria Denta

I denne bog introduceres læseren til juridisk metode generelt og samfundsvidenskabelig projektmethode specifikt i forhold til tværfaglige projekter, der indeholder både jura og økonomi.

Bogen henvender sig til studerende og andre, der har interesse for jura og samfundsvidenskabelig projektmethode, herunder i forbindelse med udarbejdelse af tværfaglige projekter, hvori der indgår både jura og økonomi.

ISBN: 978-87-420-0018-2 | **Udgivet:** August 2018
Sider: 272, indbundet | **Pris:** 350 kr. inkl. moms

PÅ VEJ!

Guds og øvrigheds straf – centralmagt og sædelighed i Danmark-Norge

Morten Kjær

Reformationen i 1536 er et af de store brud i dansk historie. Denne retshistoriske fremstilling beskæftiger sig med Reformationens betydning for sædelighedsforbrydelserne i Danmark-Norge. Hvordan regulerede og straffede centralmagten de frivillige seksuelle forhold i Danmark-Norge i perioden 1536-1648?

Bogen er relevant for alle, der interesserer sig for forholdet mellem ret og Reformation og strafferettens historie.

ISBN: 978-87-420-0000-7 | **Udgivet:** August 2017
Sider: 480, indbundet | **Pris:** 595 kr. inkl. moms

En dansk retshistorie – fra middelalder til grundlov

Morten Kjær & Helle Vogt

"En dansk retshistorie" er en moderne fremstilling af dansk retshistorie fra middelalderen og frem til Grundloven 1953. Læseren introduceres for den danske juridiske udvikling og retshistorisk metode.

Omdrejningspunktet er dansk ret og forholdet til europæiske juridiske, politiske og religiøse strømninger. Særligt fokus er lagt på institutioner, forfatnings-, formue-, straffe- og familieret. Bogen er relevant for jura-studerende, jurister og alle, der interesserer sig for retten og dens historie. Bogen bruges i undervisningen i retshistorie på Københavns Universitet og Syddansk Universitet.

ISBN: 978-87-420-0031-1 | **Udgives:** Januar 2020
Mere info: på www.extuto.dk og i vores nyhedsbrev

Werlauffs kompendier, 4. udgave

Erik Werlauff

Werlauffs kompendier foreligger nu i 4. udgave. Kompendierne er et værdifuldt værktøj til både praktikere og studerende, som får et opdateret overblik over de behandlede emner. Bogen indeholder otte kompendier:

- Selskabsret
- Kreditret
- Civilproces
- Obligationsret
- Kontraktudarbejdelse
- Vedtægt og ejerftale
- Ledelses- og ejeransvar
- Menneskerettigheder

ISBN: 978-87-92598-44-8 | **Udgivet:** August 2016

Sider: 800, indbundet | **Pris:** 395 kr. inkl. moms

NYHED!

Bestå erhvervsretten!, 5. udgave

John Elling

Bestå erhvervsretten! er skrevet til studerende på landets handelshøjskoler, handelsskoler og finansakademier. Bogen er et værktøj, der giver overblik over erhvervsretten, samt en grundlæggende juridisk viden, der sætter læseren i stand til at forstå og løse juridiske opgaver.

Forfatterens mål er ikke alene at give læseren et værktøj til at bestå erhvervsretten, men i det hele taget at give alle studerende et værktøj til at bestå erhvervsretten med en god karakter.

ISBN: 978-87-420-0022-9 | **Udgivet:** August 2018

Sider: 368, indbundet | **Pris:** 325 kr. inkl. moms

Nyheder i familieretten

Pr. 1. april 2019 indførtes et nyt system for behandling af skilsmisssager. Målet er større gennemsigtighed i de administrative processer, at understøtte konfliktdæmpende indsatser og sætte fokus på barnets trivsel.

Af **INGRID LUND-ANDERSEN**, professor, dr.jur., Københavns Universitet (ila@jur.ku.dk)

Det har været et tilbageværende kritikpunkt, at ægtefæller, der skal skilles, har problemer med at forholde sig til de mange myndigheder, som har taget sig af enkeltspørgsmål i skilsmisssager. Efter flere års forhandlinger og debat er der indført en ny model for behandling af familieretlige sager. Sigtet er at skabe et enstrengt og helhedsorienteret forløb for familierne samtidig med, at der sættes ind på at yde særlig støtte til børnene i sager efter forældreansvarsloven.

Familieretshus og familieretten

Reformen introducerer to nye enheder, der skal arbejde tæt sammen.

Den nye *administrative* enhed har fået navnet "et Familieretshus". Ni Familieretshuse erstatter de fem regionale statsforvaltninger. Endvidere er der oprettet en ny type *domstol*, familieretten, som træffer de indgribende afgørelser

samt de afgørelser, hvor Familieretshusets afgørelser indbringes til prøvelse. Familieretten er en afdeling i den lokale byret, og der er derfor 24 familieretter.

Det fremgår af lov om Familieretshuset, at barnets ret til trivsel og beskyttelse skal sættes i første række. Der er derfor oprettet en særlig Børneenhed, hvor der er voksne, som tager hånd om barnet, og hvor familierne mødes med en tværfaglig og konflikthåndterende tilgang. I Børneenheden vil der være børnesagkyndige, som sørger for, at barnet inddrages tidligt i sagen, og at det behandles så skånsomt som muligt. Som noget nyt udpeges en børnesagkyndig medarbejder som kontaktperson for et barn med den opgave at være fast støtte for barnet.

Screening og visitation

Henvendelse til Familieretshuset sker ved brug af en digital selvbetjeningsløsning. Derved sikres det, at henvendel-

sen kan screenes til brug for visitation.

Til brug for screeningen afgiver en part oplysninger om sagen og om familiens forhold, navnlig på forældreansvarsområdet, hvor konfliktniveauet mellem forældrene og risikofaktorer skal afdækkes. I screeningen foretages først en objektiv identifikation af sagen, og dernæst identificeres forældreansvarssager, hvor der foreligger risikofaktorer såsom omsorgssvigt, misbrugsproblemer og psykisk sygdom.

De tre spor

Ved visitation fastlægges, om der er tale om en enkel sag ("grøn"), en mindre enkel sag ("gul") eller en kompleks sag ("rød"). Sagerne behandles henholdsvis efter §§ 5, 6 og 7 i lov om Familieretshuset.

I det grønne spor behandles sager, hvor familien har ingen eller kun begrænset behov for, at myndighederne involveres. Det drejer sig fx om for-

ældrenes anmeldelse af en aftale om fælles forældremyndighed eller om udstedelse af et dokument om ægtefællebidrag ud fra parternes enighed.

De gule sager vedrører familier, som har behov for hjælp ved rådgivning til at dæmpe en konflikt, fx om forældremyndighed og bopæl samt samværs-sager, hvor afgørelsen vil være indgribende for barnet.

Røde sager er komplekse sager efter forældreansvarsloven og sager, der behandles sammen med sådanne. Sagerne kan bl.a. indeholde spørgsmål om utilstrækkelig omsorg for barnet, vold eller tilfælde af høj konflikt mellem forældrene. Familieretshuset tilbyder rådgivning og konflikthåndtering, herunder tværfaglig behandling af børne- og familiefaglige medarbejdere og juridiske sagsbehandlere.

Hvis det – efter sagens oplysning – vurderes, at der ikke er grundlag for at fortsætte det tværfaglige arbejde med parterne, indbringer Familieretshuset sagen for familieretten.

Separation og skilsmisse

Bevilling til separation eller skilsmisse kan gives, når ægtefællerne er enige om (1) at ønske separation eller skilsmisse ved bevilling og (2) om vilkårene for ægtefællebidrag og lejligheden.

Sager om bevilling af separation eller skilsmisse er som udgangspunkt en grøn sag, og i de fleste tilfælde indkaldes ægtefællerne ikke til møde i Familieretshuset. Ægtefællerne skal dog indkaldes til vilkårsforhandling, hvis ægtefællerne er uenige om separation eller skilsmisse eller vilkårene herfor, eller når mindst en af ægtefællerne anmoder om vilkårsforhandling.

Under en vilkårsforhandling vil Familieretshuset vejlede ægtefællerne og tilbyde støtte i form af bl.a. børnesagkyndig rådgivning og samarbejdskurser. Målet er, at parterne i størst muligt omfang får en samlet løsning på de mange udfordringer, der opstår i familien ved en samlivsophævelse.

Der er indsat en bestemmelse om, at en ægtefælle ikke har pligt til at deltage i vilkårsforhandling sammen med den anden ægtefælle, hvis den anden ægtefælle har udsat ægtefællen eller ægtefællens barn for voldelig adfærd, eller der er mistanke herom. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med en anden ny regel, hvorefter Familieretshuset ikke må indkalde parter til at møde sammen, hvis en part eller dennes barn har været udsat for voldelig adfærd fra den anden part, eller der er mistanke herom, medmindre parten er indforstået hermed.

Kan parterne ikke blive enige om separation eller skilsmisse samt vilkårene herfor, og er der ikke grundlag for at fortsætte forligsbestræbelserne, træffes afgørelsen som udgangspunkt af Familieretshuset. Det gælder dog ikke, hvis sagen indeholder komplicerede juridiske eller faktiske problemstillinger, eller en sag behandles sammen med fx en sag om forældremyndighed, hvor afgørelsen træffes af familieretten.

Refleksionsperiode

Der er i ægteskabsloven indført en refleksionsperiode på 3 måneder for ægtefæller, som er enige om direkte skilsmisse straks, og som har fælles børn, der ikke er fyldt 18 år. Bevilling til skilsmisse kan først udstedes, når der er forløbet 3 måneder fra Familieretshusets modtagelse af anmodning om skilsmisse, dvs. tidspunktet da begge ægtefæller har tilsluttet sig ansøgningen.

Baggrunden er *for det første*, at ægtefællerne skal have lejlighed til at reflektere over, hvorvidt de ønsker at blive skilt. *For det andet* skal forældre blive bedre til at forstå børns reaktion på en skilsmisse. Ægtefællerne har i refleksionsperioden adgang til rådgivning og konfliktmægling, og de skal gennemføre et obligatorisk digitalt forløb om samarbejde efter skilsmisse.

Er årsagen til skilsmisse fx vold eller utroskab, kan en ægtefælle fortsat opnå direkte skilsmisse uden en refleksionsperiode.

Delt bopæl

Der er i forældreansvarsloven indført en regel om, at et barn af samlevende forældre med fælles forældremyndighed har delt bopæl i de første 3 måneder efter forældrenes samlivsophævelse, medmindre forældrene er enige om barnets bopæl. Delt bopæl betyder, at der ikke kan indledes en sag om barnets bopæl. Derimod kan der fastsættes samvær, således at det sikres, at barnet bevarer kontakt til begge forældre. Delt bopæl har alene betydning i forældrenes indbyrdes forhold.

Hvordan fungerer de nye regler?

Forventningerne til de nye regler er gennemgående positive, men to forhold har hurtigt givet anledning til kritik.

Sagsbehandlingsstiderne i Familieretshuset er meget lange. Forældre, der er i konflikt om deres fælles børn, har i den første tid måttet vente op til 14 uger på at få et møde. Det står i skærende kontrast til lovens vejledende retningslinjer om, at der i sådanne sager så vidt muligt skal indkaldes til møde inden for ti hverdage. Forklaringen lyder på, at der er tale om et overgangsfænomen, og Social- og indenrigsminister Astrid Krag har oplyst, at hun vil afsætte ekstra ressourcer.

Bopælsreglen om delt bopæl i de første 3 måneder synes at rumme problemer. Det har vist sig, at nogle konflikter bliver optrappet ved fortsat samboen, hvilket går ud over børnene. Ligeledes er forældrene tilbageholdende med at søge ny bolig, da de ikke ved, hvem af dem der i sidste ende bliver bopælsforælder. Endelig bliver nogle forældre boende sammen unødigt længe, da de mener, at den, der bor sammen med barnet, står stærkest i en eventuel retssag om bopæl.¶

NYHED!

Familieretten, 9. udgave

Linda Nielsen & Ingrid Lund-Andersen

Denne bog omfatter en gennemgang af regler og praksis om ægtefæller, børn og ugifte samlevende samt en mere grundlæggende behandling af reglerne om familieformuen, herunder formueforholdene under samlivet og ved samlivsophør, separation og skilsmisse.

Bogen er skrevet til brug for undervisningen i faget Familieret på Det Juridiske Fakultet, Københavns Universitet.

ISBN: 978-87-420-0028-1 | **Udgivet:** August 2019
Sider: 360, indbundet | **Pris:** 495 kr. inkl. moms

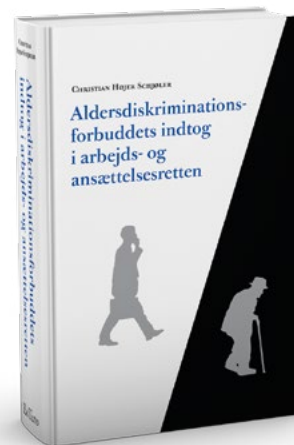
Arveretten, 6. udgave

Rasmus Kristian Feldthusen, Ingrid Lund-Andersen & Linda Nielsen

Denne bog omfatter en gennemgang af regler og praksis om arv, herunder de legale regler om arv til slægt og ægtefælle. Desuden behandles testamentsregler, herunder regler om udvidet samlevertestamente, samt regler om arv og indsættelse af begunstiget i forbindelse med forsikring og pension.

Bogen er skrevet til brug for undervisningen i faget Familie- og arveret på Det Juridiske Fakultet, Københavns Universitet, og er tillige relevant for praktiserende jurister, herunder advokater, dommere og ansatte i statsforvaltningen, foruden ansatte i forsikrings-, pensions- og pengeinstitutbranchen mv., der beskæftiger sig med arveretlige spørgsmål.

ISBN: 978-87-420-0021-2 | **Udgivet:** August 2018
Sider: 308, indbundet | **Pris:** 395 kr. inkl. moms

Aldersdiskriminationsforbuddets indtog i arbejds- og ansættelsesretten

Christian Højer Schjølær

Bogen giver et kærkommen og nuanceret indblik i det EU-retlige grundlag for forbuddet mod aldersdiskrimination, som ikke har levet et stille liv siden dets indtog i arbejds- og ansættelsesretten i 2004.

Bogen er et nyttigt værktøj for praktikere, der ønsker indsigt i de mange EU-domme på området og forståelse af forbuddets almene bestanddele, herunder proportionalitetsprincippet.

ISBN: 978-87-420-0003-8 | **Udgivet:** September 2017
Sider: 512, indbundet | **Pris:** 595 kr. inkl. moms

NYHED!

Danmark og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

Jacques Hartmann

Denne bog diskuterer Den Europæiske Menneskerettighedskonventions indflydelse i Danmark ved at gennemgå de 15 sager, som Danmark har "tabt" siden tiltrædelsen i 1953, hvoraf langt de fleste omhandler retten til en retfærdig rettergang.

Bogen viser, hvordan flere af disse sager og andre principielle sager fra menneskerettighedsdomstolen har haft en afgørende indflydelse på det danske retssystem og værdinormer i Danmark.

ISBN: 978-87-420-0008-3 | **Udgivet:** November 2017
Sider: 208, indbundet | **Pris:** 295 kr. inkl. moms

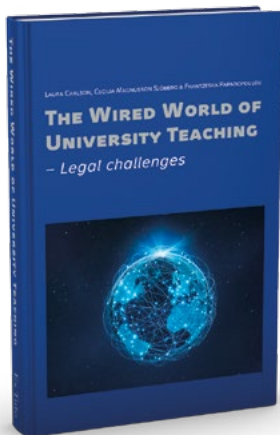
Lov om forretningshemmeligheder

Thomas Riis & Jens Schovsbo

Med Lov om forretningshemmeligheder, som trådte i kraft den 9. juni 2018, har Danmark fået en særlig lov, der beskytter forretningshemmeligheder mod uberettiget brug. Loven, der hviler på EU-direktiv 2016/943, har helt ændret de retlige rammer for beskyttelse af fortrolig knowhow og fortrolige forretningsoplysninger.

Thomas Riis og Jens Schovsbo er begge professorer ved Københavns Universitets Center for Informations- og Innovationsret (CIIR).

ISBN: 978-87-420-0015-1 | **Udgivet:** September 2019
Sider: 316, indbundet | **Pris:** 495 kr. inkl. moms

The Wired World of University Teaching – Legal Challenges

Laura Carlson, Cecilia Magnusson Sjöberg & Frantzeska Papadopoulos

The digitalisation and commercialisation of teaching raise both new and old questions with respect to academic freedom, copyrights to teaching materials, employment rights, open access and data protection, public sector information, and transparency.

When traditional academic learning is challenged, academic freedom and the protection of privacy and moral rights are essential.

ISBN: 978-87-420-0001-4 | **Udgivet:** August 2017
Sider: 192, indbundet | **Pris:** 395 kr. inkl. moms

Ophavsret og ytringsfrihed

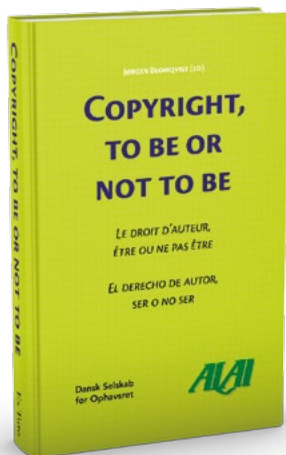
Pernille Bruun Andersen

Denne bog fokuserer på ytringsfrihedens rolle i ophavsretssager, herunder hvornår det kan være relevant at påberåbe sig ytringsfrihed. Bogen tilsigter at skabe større forudsigelighed i ophavsretssager, hvor ytringsfrihed påberåbes.

Bogen analyserer kollisioner mellem ophavsret og ytringsfrihed i et nationalt, EU- og folkeretligt perspektiv. Generelle afvejningskriterier, der kan inddrages i retssager, identificeres, og der peges også på områder, hvor den aktuelle ophavsretlige balance ikke er optimal.

ISBN: 978-87-420-0007-6 | **Udgivet:** Februar 2018
Sider: 272, indbundet | **Pris:** 395 kr. inkl. moms

NYHED!

Copyright, to be or not to be

Jørgen Blomqvist (ed)

The protection of copyright and related rights is as controversial as ever before. It reaches into our everyday activities on the internet and is by many seen as an impediment to the free flow of information, culture and entertainment.

This book contains the papers presented at the ALAI Congress in Copenhagen on 18–19 May 2017, at which some of the leading experts in the world discussed this protection and its role in modern society.

ISBN: 978-87-420-0004-5 | Udgivet: juni 2019
Sider: 356, indbundet | Pris: 695 kr. inkl. moms

NYHED!

IT-ret, 4. udgave

Henrik Udsen

IT-ret behandler en række af de retlige problemstillinger, som den digitale teknologi giver anledning til, herunder immaterialretten, persondataretten, regelsæt af relevans for e-handel, herunder køb og salg af digitale ydelser og elektroniske betalingstjenester, og it-kontraktretten. Bogen, som giver et fremragende overblik over komplicerede problemstillinger, kan også anvendes som opslagsværk af praktikere.

Henrik Udsen er professor, dr.jur. ved Københavns Universitets Center for Informations- og Innovationsret (CIIR).

ISBN: 978-87-420-0011-3 | Udgivet: Oktober 2018
Sider: 784, indbundet | Pris: 795 kr. inkl. moms

PÅ VEJ!

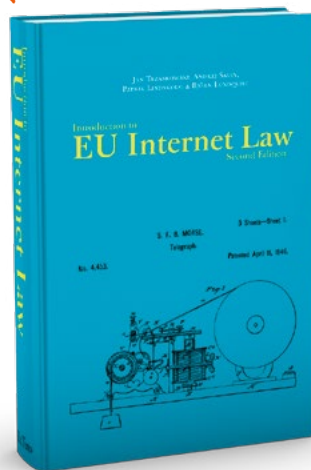
Dansk persondataret

Bent Ole Gram Mortensen (red.) mfl.

Denne antologi giver en generel indføring i dansk persondataret, som den ser ud efter implementering af databeskyttelsesforordningen. Bogen er opdelt i to dele. I den almindelige del behandles de væsentlige generelle elementer i persondataretten. I bogens specielle del fokuseres på en lang række retsområder, som giver denne fremstilling en bredde, der ikke findes i andre persondataretlige fremstillinger. Alle antologiens bidragydere er tilknyttet Juridisk Institut ved Syddansk Universitet.

ISBN: 978-87-420-0033-5 | **Udgives:** November 2019
Mere info: på www.extuto.dk og i vores nyhedsbrev

NYHED!

Introduction to EU Internet Law, 2nd Edition

Jan Trzaskowski, Andrej Savin, Patrik Lindskoug & Björn Lundqvist

Introduction to EU Internet Law provides a thorough introduction to the parts of European Union law that are particularly relevant to the Internet, including electronic commerce.

This book may serve as a valuable tool for both lawyers, legal academics and students who wish to familiarise themselves with Internet law or update their knowledge. It is also suitable for people with skills that are more technological than legal.

ISBN: 978-87-420-0016-8 | **Udgivet:** September 2018
Sider: 400, indbundet | **Pris:** 450 kr. inkl. moms

Databeskyttelsesrådgiverens rolle

Databeskyttelsesrådgiveren kan spille en central rolle ved overholdelse af databeskyttelsesforordningen. Artiklen fokuserer bl.a. på rådgiverens kvalifikationer og uafhængighed samt potentielle interessekonflikter.

Af **MAX GERSVANG SØRENSEN**, advokat (H), LIGA Advokatpartnerselskab (m@ligalaw.dk)

Udpegelse af en databeskyttelsesrådgiver er efter databeskyttelsesforordningen obligatorisk for visse dataansvarlige og databehandlere.

Formålet med obligatoriske databeskyttelsesrådgivere er at etablere et bindeled mellem tilsynsmyndigheden og de registrerede i forhold til den dataansvarlige eller databehandleren samt at øge fokus på forordningens grundlæggende princip om "ansvarlighed".

Forpligtelsen til at udpege en databeskyttelsesrådgiver er fastlagt i artikel 37 og omfatter offentlige myndigheder og offentlige organer samt dataansvarlige og databehandlere med særlig kerneaktivitet inden for behandling af personoplysninger. Med særlig kerneaktivitet forstås regelmæssig og systematisk overvågning i stort omfang samt behandling i stort omfang af følsomme personoplysninger, oplysninger vedrørende straffedomme og lovovertrædelser.

Uafhængighed

Helt centralt for databeskyttelsesrådgiverens rolle er uafhængigheden i udførelse af opgaverne, jf. artikel 38(3). Det vil sige, at databeskyttelsesrådgivere under udførelsen af deres opgaver ikke må modtage instruktioner om, hvordan de skal behandle en sag; fx hvilket resultat der skal opnås, hvordan en klage skal undersøges, eller om tilsynsmyndigheden skal høres.

Uanset om databeskyttelsesrådgiveren ansættes, eller om rollen outsources til en ekstern rådgiver, så skal databeskyttelsesrådgiveren have tilstrækkeligt med økonomiske ressourcer og mulighed for at gennemføre sine opgaver med støtte fra den øverste ledelse. Dette indebærer ikke blot adgang til den øverste ledelse med henblik på at kunne forelægge problemstillinger i forhold til databeskyttelsesforordningen, men også at den øverste ledelse skal understøtte og fremhæve databe-

skyttelsesrådgiverens mandat hos den dataansvarlige eller databehandleren.

Uafhængigheden er derudover sikret ved, at databeskyttelsesrådgiveren ikke må afskediges eller straffes for udførelse af sine opgaver – hverken af den dataansvarlige eller databehandleren. Sanktioner kan fx bestå af udebleven eller forsinket forfremmelse, forhindringer for karriereudvikling, udelukkelse fra personalegoder, som andre medarbejdere modtager. Den blotte trussel med sådanne sanktioner vil være tilstrækkelig, i det omfang det bruges til at straffe databeskyttelsesrådgiveren af årsager relateret til dennes aktiviteter.

Som det gælder for en normal lederstilling – og som det ville være tilfældet for enhver anden medarbejder eller kontrahent underlagt gældende kontrakt-, arbejds- eller strafferet – kan en databeskyttelsesrådgiver stadig afskediges legitimt, fx på baggrund af manglende ekspertise eller opfyldelse af sine opgaver, men også af andre grunde end

udførelsen af opgaverne som databeskyttelsesrådgiver, fx i tilfælde af tyveri, fysisk, psykologisk eller seksuel chikane eller lignende grov forseelse.

Det er endnu ikke fastlagt, om databeskyttelsesrådgiveren får samme ansættelsesretlige status og beskyttelse som en arbejdsmiljørepræsentant eller tillidsrepræsentant.

Databeskyttelsesrådgiveren kan ikke gøres ansvarlig for manglende overholdelse af databeskyttelsesforordningen. Dette ansvar påhviler den dataansvarlige eller databehandleren.

Opgaver

Databeskyttelsesrådgiverens primære opgave er at underrette og rådgive den dataansvarlige eller databehandleren om forpligtelser efter databeskyttelsesforordningen samt anden relevant lovgivning for databeskyttelse.

For at sikre effektiv underretning og rådgivning er det nødvendigt, at databeskyttelsesrådgiveren har indsigt i den faktiske behandling hos den dataansvarlige eller databehandleren (tilsyn og kontrol) og ikke blot adgang til den lovpligtige fortegnelse om behandling af personoplysninger, jf. artikel 30.

Tilsyn og kontrol kan fx indebære stikprøvekontrol af databehandleraftaler, teknisk screening af software,

gennemgang af it-sikkerhed og fuld revision af overholdelse i forhold til databeskyttelsesforordningen.

Databeskyttelsesrådgiveren kan få vigtig information om den dataansvarliges eller databehandlerens behandling af personoplysninger gennem eventuelle databrud og klager fra registrerede. Oftest vil databrud og gentagne klager indikere manglende overholdelse af databeskyttelsesforordningen, hvilket databeskyttelsesrådgiveren bør undersøge og indrapportere til den øverste ledelse.

Udover kontrolopgaver bør databeskyttelsesrådgiveren inddrages i træning og undervisning af de ansatte hos den dataansvarlige og databehandleren, idet databeskyttelsesrådgiveren med sine faglige kvalifikationer og viden omkring den faktuelle behandling af personoplysninger bør besidde en konkret praktisk anvendelig ekspertviden.

I forhold til udførelse af konsekvensanalyser ved behandling af personoplysninger, der indebærer en høj risiko, er databeskyttelsesrådgiverens rådgivning og kontrol væsentlig – både i forhold til den øverste ledelse og tilsynsmyndigheder, men i særdeleshed også i forhold til at kontrollere korrekt udførelse af konsekvensanalyserne.

Interessekonflikter

Hos mange dataansvarlige og databehandlere udfører databeskyttelsesrådgiveren også andre opgaver ved siden af sit hverv som databeskyttelsesrådgiver. At dette er tilladt, skyldes til dels, at ikke alle dataansvarlige eller databehandlere kan beskæftige en databeskyttelsesrådgiver på fuld tid, og dels at man derudover har ønsket fleksibilitet i forhold til at kunne finde egnede databeskyttelsesrådgivere.

Andre opgaver og pligter, der pålægges databeskyttelsesrådgiveren, må dog ikke give anledning til interessekonflikter. I praksis indebærer dette, at databeskyttelsesrådgiveren ikke i realiteten må afgøre, til hvilke formål og med hvilke hjælpemidler der foretages behandling af personoplysninger.

I praksis kan der være tale om, at databeskyttelsesrådgiveren både agerer som rådgiver i forhold til, hvordan og med hvilke hjælpemidler personoplysninger behandles, og efterfølgende skal kontrollere lovligheden heraf i forhold til databeskyttelsesforordningen. Denne interessekonflikt kan undgås ved anvendelse af eksterne databeskyttelsesrådgivere.

Ligeledes ses det også, at den eksterne databeskyttelsesrådgiver rådgiver omkring juridiske løsninger eller fx it-

sikkerhedsmæssige tiltag for dernæst at skulle kontrollere lovligheden heraf i forhold til databeskyttelsesforordningen; dvs. at databeskyttelsesrådgiveren kontrollerer sin egen rådgivning og dermed ikke opnår den ønskede armslængde.

Konkrete eksempler herpå ses, hvor en ekstern databeskyttelsesrådgiver anmodes om at repræsentere den dataansvarlige eller databehandleren i sager vedrørende overtrædelse af databeskyttelsesforordningen, hvor der afgives oplysninger under strafansvar i henhold til retsvirkningslovens § 10, og hvor overtrædelse pådømmes ved domstolene.

Det må derfor anbefales at få klarlagt, hvad databeskyttelsesrådgiverens konkrete opgaver er og samtidigt få disse negativt afgrænset for at undgå interessekonflikter.

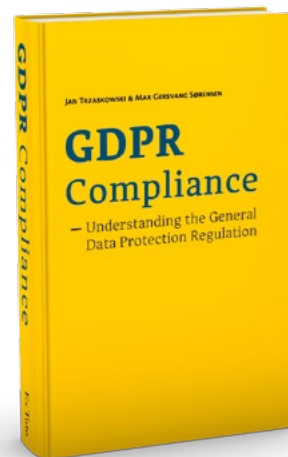
Kvalifikationer

Efter databeskyttelsesforordningens artikel 37(5) skal databeskyttelsesrådgiveren udpeges på baggrund af sine faglige kvalifikationer, navnlig ekspertise inden for databeskyttelsesret og -praksis samt evne til at udføre de opgaver, der er nærmere beskrevet i forordningens artikel 39.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at databeskyttelsesforordningen suppleres af anden databeskyttelseslovgivning og særlovgivning. Dette indebærer bl.a., at databeskyttelsesrådgivere hos offentlige myndigheder skal være klar over, hvordan offentligretlig lovgivning supplerer databeskyttelsesforordningen, ligesom databeskyttelsesrådgivere inden for den finansielle sektor skal være sig bevidst omkring lov om finansiell virksomhed.

Samspelet mellem særlovgivningen og databeskyttelsesforordningen må forventes at blive mere udtalt som følge af den digitale udvikling og yderligere regulering heraf, hvorfor man skal være opmærksom på databeskyttelsesrådgiverens kvalifikationer i den henseende.¶

NYHED!

GDPR Compliance – Understanding the General Data Protection Regulation

Jan Trzaskowski & Max Gersvang Sørensen

The processing of personal data plays an increasingly important role in our modern information society. This book guides the reader through the legal framework, including case law, concerning the processing of personal data in EU and provides relevant tools to ensure compliance in businesses. The book is up-to-date as of July 2019, and it includes the text of the General Data Protection Regulation for easy access and annotation.

Jan Trzaskowski is professor of IT- and market law at Copenhagen Business School. Max Gersvang Sørensen is lawyer (H) at LIGA Law Firm. Max has significant experience with the implementation of personal data strategies.

ISBN: 978-87-420-0030-4 | **Udgivet:** September 2019

Sider: 448, indbundet | **Pris:** 450 kr. inkl. moms

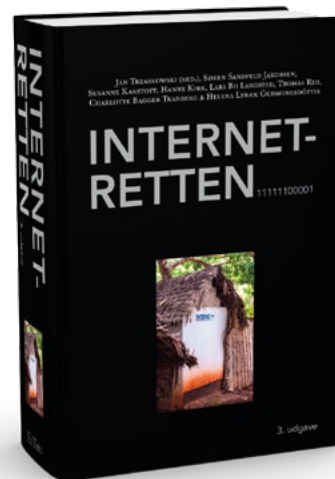
Persondataforordningen – en håndbog for praktikere, 2. udgave

Nis Peter Dall & Jesper Langemark

Denne bog giver et praktisk anvendeligt overblik over persondataforordningen. Bogens specielle del behandler en række emner af stor praktisk relevans, bl.a. virksomhedsoverdragelser, outsourcing, markedsføring, ansættelsesforhold og nye teknologier som cloud computing, big data og internet of things.

Bogen – som er forsynet med tjeklister og oversigter – er et praktisk værktøj for private og offentlige myndigheder til at sikre compliance med de nye, skærpede regler. Forordningen er optrykt i bogen og derfor altid ved hånden.

ISBN: 978-87-420-0017-5 | **Udgivet:** juli 2018
Sider: 496, indbundet | **Pris:** 495 kr. inkl. moms

Internetretten, 3. udgave

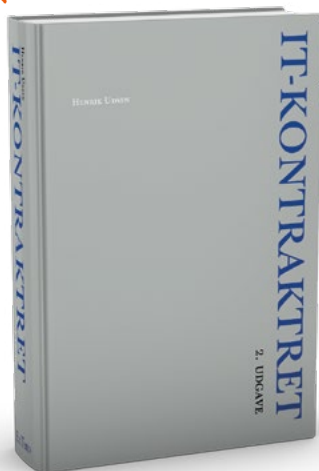
Jan Trzaskowski (red.), Søren Sandfeld Jakobsen, Susanne Karstoft, Hanne Kirk, Lars Bo Langsted, Thomas Riis, Charlotte Bagger Tranberg & Helena Lybæk Guðmundsdóttir

Tredje udgave af Internetretten er opdateret med seneste retspraksis og lovgivning, herunder persondataforordningen og de nye love om markedsføring og betaling. Bogen behandler i 12 kapitler de væsentligste temaer inden for internetretten – og den er derfor velegnet for alle, der har behov for viden om emnet.

Internetretten er skrevet af praktikere samt forskere ved CBS og universiteterne i København, Aarhus og Aalborg.

ISBN: 978-87-420-0002-1 | **Udgivet:** August 2017
Sider: 816, indbundet | **Pris:** 795 kr. inkl. moms

PÅ VEJ!

IT-kontraktret, 2. udgave

Henrik Udsen

IT-kontraktret behandler centrale it-kontrakter: udviklingsaftalen, driftsaftalen, vedligeholdelsesaftalen og softwarelicensaftalen. Bogen gennemgår de væsentligste reguleringstemaer og den baggrundsretlige regulering for hver af disse aftaletyper og inddrager relevante bestemmelser fra gældende standardkontrakter.

Bogen er et uundværligt værktøj for jurister, som arbejder med IT-kontrakter, hvad enten man har sparsom eller betydelig erfaring på området.

Henrik Udsen er professor, dr.jur. ved Københavns Universitets Center for Informations- og Innovationsret (CIIR).

ISBN: 978-87-420-0035-9 | **Udgives:** januar 2020
Mere info: på www.extuto.dk og i vores nyhedsbrev

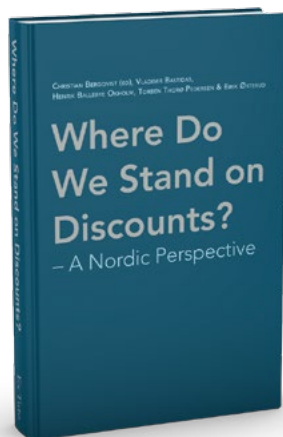
Markedsføringsretten, 3. udgave

Peter Møgelvang-Hansen, Thomas Riis & Jan Trzaskowski

Markedsføringsretten er en samlet fremstilling af de regler, der sætter grænserne for virksomheders markedsføring. 2017-markedsføringsloven og den unionsretlige regulering og retspraksis er indarbejdet. Desuden findes en systematisk behandling af hele kendetegnsretten, herunder varemærker og domænenavne.

I bogens specielle del behandles bl.a. produktetfterligninger, forretningskendetegn på internettet samt produkt- og mediespecifikke markedsføringsregler.

ISBN: 978-87-420-0006-9 | **Udgivet:** September 2017
Sider: 688, indbundet | **Pris:** 695 kr. inkl. moms

Where Do We Stand on Discounts?

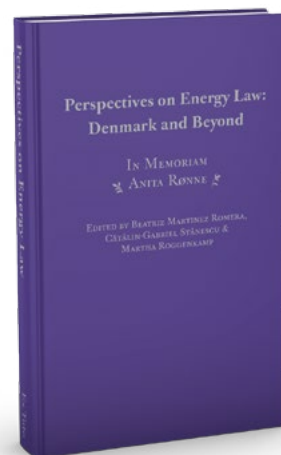
Christian Bergqvist (ed), Vladimir Bastidas, Henrik Ballebye Okholm, Torben Thorø Pedersen & Erik Østerud

This book attempts to outline where competition law currently stands on discounts utilizing EU practice and practice delivered in the three Nordic countries Denmark, Norway and Sweden. As all three countries have aligned their competition law to EU law, much can be learned on the matter from the national experiences.

The book also comprises a chapter on how to review discounts from an economic perspective.

ISBN: 978-87-420-0014-4 | **Udgivet:** November 2017
Sider: 208, indbundet | **Pris:** 395 kr. inkl. moms

NYHED!

Perspectives on Energy Law: Denmark and Beyond

Anita Rønne; redigeret af Beatriz Martinez Romera, Cătălin-Gabriel Stănescu & Martha Roggenkamp

Perspectives on Energy Law contains some of the key legal writings of Associate Professor Anita Rønne, from 1985 to 2018. The book emerges from a deep sense of respect and appreciation for Anita, who was a dear friend and colleague, and aims to be a tribute to her contribution to the development of the Energy Law field.

ISBN: 978-87-420-0024-3 | **Udgivet:** Maj 2019
Sider: 244, indbundet | **Pris:** 495 kr. inkl. moms

NYHED!

Udbudsretten

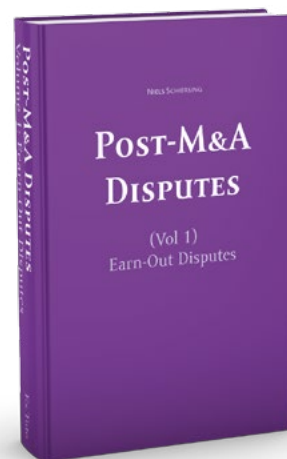
Steen Treumer (red.) m.fl.

Med udbudsloven skete der en gennemgribende fornyelse af udbudsretten, som analyseres indgående i denne bog. Udbudsretten er skrevet af eksperter med stort kendskab til og erfaring med retsområdet, der både er kompliceret og har stor samfundsøkonomisk betydning.

Bogen er velegnet for både praktikere og teoretikere, der ønsker en generel indføring i retsområdet eller at anvende bogen som opslagsværk.

ISBN: 978-87-420-0019-9 | Udgivet: januar 2019
Sider: 564, indbundet | Pris: 695 kr. inkl. moms

PÅ VEJ!

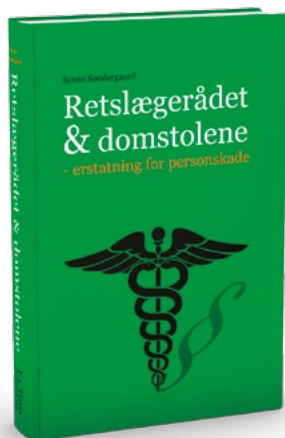
Post-M&A Disputes – Substantive and Procedural Principles. Volume 1: Earn-Out Disputes

Niels Schiersing

This first volume in a series of books on 'Post-M&A Disputes' deals with substantive and procedural issues regarding so-called 'earn-out' provisions in M&A contracts. This book is aimed at professionals involved in negotiating and drafting earn-out clauses as well as resolving earn-out disputes.

The book provides a reference to and an analysis of available case law from a number of the major business jurisdictions of the world, including Delaware, New York and England. It also includes a checklist for drafting earn-out clauses.

ISBN: 978-87-420-0034-2 | Udgives: November 2019
Mere info: på www.extuto.dk og i vores nyhedsbrev

Retslægerådet & domstolene – erstatning for personskade

Synne Søndergaard

Bogen analyserer domstolenes anvendelse af Retslægerådet i sager om erstatning for personskade, herunder forskelle i den juridiske og lægefaglige vurdering af årsagssammenhæng.

Udover en grundlæggende introduktion til Retslægerådets historik og opgaver behandles samspillet mellem retsplejeloven og rådets vejledning i den formelle behandling af sager ved domstolene. Bogen indeholder både komparative analyser og retspolitiske overvejelser.

ISBN: 978-87-92598-36-3 | **Udgivet:** November 2015
Sider: 352, indbundet | **Pris:** 395 kr. inkl. moms

Momsloven 50 år – festskrift i anledning af 50 års jubilæet for Danmarks første momslov

Karina Kim Elgaard, Dennis Ramsdahl Jensen & Henrik Stensgaard
(red.)

Bogen indeholder bidrag inden for en række centrale temaer af væsentlig betydning for momsretten: Samspillet mellem national ret og EU-ret, rettidighed og retssikkerhed, retspolitiske overvejelser på momsrettens område, momsrettens udvikling, momsrettens forhold til den nye digitale økonomi, momsfrigørelserne, momsfradragets retten og handel over landegrænser.

Festskriftens bidragydere omfatter teoretikere fra danske og udenlandske universiteter samt embedsmænd, rådgivere og advokater med speciale i momsret.

ISBN: 978-87-420-0009-0 | **Udgivet:** December 2017
Sider: 384, indbundet | **Pris:** 495 kr. inkl. moms

PÅ VEJ!

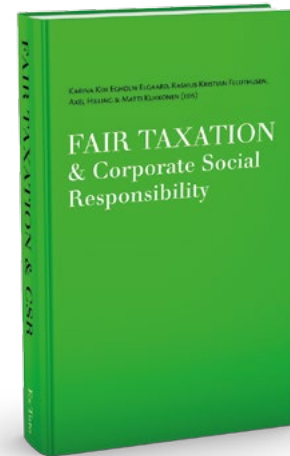
Den evige udfordring – omgåelse og misbrug i skatteretten

Jakob Bundgaard, Dennis Ramsdal Jensen & Niels Winther-Sørensen (red.)

Med dette jubilæumsskrift markeres 50-året for stiftelsen af Dansk Skattevidenskabelig Forening.

Bogens tema er “omgåelse og misbrug i skatteretten”, og bidragyderne omfatter Skatteministeren, teoretikere fra danske og udenlandske læreanstalter, rådgivere og ansatte i skatteadministrationen.

ISBN: 978-87-92598-40-0 | Udgivet: December 2015
Sider: 317, indbundet | Pris: 395 kr. inkl. moms

Fair Taxation and Corporate Social Responsibility

Karina Kim Egholm Elgaard, Rasmus Kristian Feldthusen, Axel Hilling & Matti Kukkonen (eds)

Taxation and CSR is becoming an ever-important concept among multinational enterprises, but its meaning and its impact on corporations and societies is still uncertain. In this anthology, internationally renowned researchers explore relevant themes within: (1) Taxation and CSR in Perspective, (2) Taxation and CSR in Practice and (3) CSR and Taxation in Regulation.

Despite the lack of common understanding of the meaning of responsible tax behaviour, the concept of ‘responsible tax behaviour among multinational enterprises (MNEs)’ is materialising as one of the main pillars of CSR.

ISBN: 978-87-420-0025-0 | Udgives November 2019
Mere info: på www.extuto.dk og i vores nyhedsbrev

Almene emner

[På vej] Morten Kjær & Helle Vogt, *En dansk retshistorie* (2020)
ISBN: 978-87-420-0031-1 | Mere information på www.extuto.dk

[Ny] Christina D. Tvarnø & Sarah Maria Denta, *Få styr på metoden!* (2. udg., 2018)
ISBN: 978-87-420-0018-2 | 272 sider, kr. 350,-

[Ny] John Elling, *Bestå erhvervsretten!* (5. udg., 2018)
ISBN: 978-87-420-0022-9 | 368 sider, kr. 325,-

Lennart Lynge Andersen, *Aftalelovens § 36* (2018)
ISBN: 978-87-420-0012-0 | 512 sider, kr. 695,-

Sten Bønsing, Thomas Elholm, Søren Sandfeld Jakobsen & Lene Wachter Lentz (red.) mfl., *I forskningens og formidlingens tjeneste* (2018)
ISBN: 978-87-420-0010-6 | 432 sider, kr. 595,-

Morten Kjær, *Guds og øvrigheds straf* (2017)
ISBN: 978-87-420-0000-7 | 480 sider, kr. 595,-

Erik Werlauff, *Werlauffs kompendier* (4. udg., 2016)
ISBN: 978-87-92598-44-8 | 800 sider, kr. 395,-

Børge Dahl, Thomas Riis & Jan Trzaskowski (red.) mfl., *Liber Amicorum Peter Møgelvang-Hansen* (2016)
ISBN: 978-87-92598-46-2 | 576 sider, kr. 595,-

Thomas Riis & Jan Trzaskowski (red.) mfl., *Skriftlig jura – den juridiske fremstilling* (2013)
ISBN: 978-87-92598-23-3 | 671 sider, kr. 450,-

Arbejds- og ansættelsesret

Christian Højer Schjøler, *Aldersdiskriminationsforbuddets indtøgt i arbejds- og ansættelsesretten* (2017)
ISBN: 978-87-420-0003-8 | 512 sider, kr. 595,-

Marie-Louise Holle & Ruth Nielsen, *Kædeansvar – ansvar for underentreprenørers retsbrud* (2017)
ISBN: 978-87-420-0005-2 | 272 sider, kr. 395,-

EU-ret og international ret

Jacques Hartmann, *Danmark og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention* (2017)
ISBN: 978-87-420-0008-3 | 208 sider, kr. 295,-

Erik Werlauff, *International Contracts* (2013)
ISBN: 978-87-92598-21-9 | 208 sider, kr. 295,-

Familie- og arveret

[Ny] Linda Nielsen & Ingrid Lund-Andersen, *Familieretten* (9. udg., 2019)
ISBN: 978-87-420-0028-1 | 360 sider, kr. 495,-

[Ny] Rasmus Kristian Feldthusen, Ingrid Lund-Andersen & Linda Nielsen, *Arveretten* (6. udg., 2018)
ISBN: 978-87-420-0021-2 | 308 sider, kr. 395,-

Immaterielret

[Ny] Thomas Riis & Jens Schovsbo, *Lov om forretningshemmeligheder* (2019)
ISBN: 978-87-420-0015-1 | 316 sider, kr. 495,-

[Ny] Jørgen Blomqvist (ed) et al., *Copyright, to be or not to be* (2019)
ISBN: 978-87-420-0004-5 | 356 sider, kr. 695,-

Pernille Bruun Andersen, *Ophavsret og ytringsfrihed* (2018)
ISBN: 978-87-420-0007-6 | 272 sider, kr. 395,-

Laura Carlson, Cecilia Magnusson Sjöberg & Frantzeska Papadopoulou, *The Wired World of University Teaching – Legal Challenges* (2017)
ISBN: 978-87-420-0001-4 | 192 sider, kr. 395,-

IT- og persondataret

[På vej] Henrik Udsen, *IT-kontraktret* (2020)
ISBN: 978-87-420-0035-9 | Mere information på www.extuto.dk

[På vej] Bent Ole Gram Mortensen (red.) mfl., *Dansk Persondataret* (2019)
ISBN: 978-87-420-0033-5 | Mere information på www.extuto.dk

[Ny] Jan Trzaskowski & Max Gersvang Sørensen, *GDPR Compliance – Understanding the General Data Protection Regulation* (2019)
ISBN: 978-87-420-0030-4 | 448 sider, kr. 450,-

[Ny] Henrik Udsen, *IT-ret* (4. udg., 2018)
ISBN: 978-87-420-0011-3 | 784 sider, kr. 795,-

[Ny] Jan Trzaskowski et al., *Introduction to EU Internet Law* (2nd Ed., 2018)
ISBN: 978-87-420-0016-8 | 400 sider, kr. 450,-

Nis Peter Dall & Jesper Langemark, *Persondataforordningen – en håndbog for praktikere* (2. udg., 2018)

ISBN: 978-87-420-0017-5 | 496 sider, kr. 495,-

Jan Trzaskowski (red.) m.fl., *Internetretten* (3. udg., 2017)

ISBN: 978-87-420-0002-1 | 816 sider, kr. 795,-

Jan Trzaskowski (red.), Thomas Riis & Charlotte Bagger, *Uddrag af Internetretten, 3. udgave* (2017)

ISBN: 978-87-420-0013-7 | 272 sider, kr. 295,-

Dan Jerker B. Svantesson, *Extraterritoriality in Data Privacy Law* (2013)

ISBN: 978-87-92598-26-4 | 240 sider, kr. 395,-

Dan Jerker B. Svantesson & Stanley Greenstein (eds), *Internationalisation of Law in the Digital Information Society* (2013)

ISBN: 978-87-92598-22-6 | 384 sider, kr. 395,-

Konkurrence- og markedsføringsret

Christian Bergqvist (ed) mfl., *Where Do We Stand on Discounts?* (2017)

ISBN: 978-87-420-0014-4 | 208 sider, kr. 395,-

Peter Møgelvang-Hansen mfl., *Markedsføringsretten* (3. udg., 2017)

ISBN: 978-87-0006-9 | 688 sider, kr. 695,-

Viktor Smith mfl., *FAIR SNAK på fødevareremballager* (2015)

ISBN: 978-87-92598-32-5 | 175 sider, kr. 295,-

Sonny Kristoffersen, *Forbrugeraftaleloven med kommentarer* (3. udg., 2014)

ISBN: 978-87-92598-28-8 | 416 sider, kr. 495,-

Peter Møgelvang-Hansen mfl. (oversættelse), *ICC's kodeks for reklame og markeds kommunikation 2011* (2011)

ISBN: 978-87-92598-10-3 | 96 sider hæftet, kr. 85,-

Viktor Smith mfl., *Fair Speak: Scenarier for vildledning på det danske fødevaremarked* (2009)

ISBN: 978-87-991018-5-6 | 191 sider, kr. 295,-

Offentlig ret

[Ny] Anita Rønne (edited by Beatriz Martinez Romera et al.),

Perspectives on Energy Law: Denmark and Beyond (2019)

ISBN: 978-87-420-0024-3 | 244 sider, kr. 495,-

[Ny] Steen Treumer (red.) m.fl., *Udbudsretten* (2019)

ISBN: 978-87-420-0019-9 | 564 sider, kr. 695,-

Steen Treumer (red.) m.fl., *Udbudsloven* (2016)

ISBN: 978-87-92598-41-7 | 736 sider, kr. 695,-

Carsten Henrichsen, *Dansk kommunalret* (2015)

ISBN: 978-87-92598-34-9 | 288 sider, kr. 360,-

Proces- og strafferet

[På vej] Niels Schiersing, *Post M&A Disputes: Earn-Out Disputes* (2019)

ISBN: 978-87-420-0034-2 | Mere information på www.extuto.dk

Synne Søndergaard, *Retslægerådet & domstolene* (2015)

ISBN: 978-87-92598-36-3 | 352 sider, kr. 395,-

Trine Thygesen Vendius, *Europol & cyberkriminalitet* (2015)

ISBN: 978-87-92598-35-6 | 320 sider, kr. 395,-

Jan Trzaskowski, *Legal Risk Management in Electronic Commerce* (2005)

ISBN: 978-87-991018-0-7 | 254 sider, kr. 200,-

Selskabs- og skatteret

[På vej] Karina Kim Egholm Elgaard, Rasmus Kristian Feldthusen,

Axel Hilling & Matti Kukkonen (eds), *Fair Taxation and Corporate Social Responsibility* (2019)

ISBN: 978-87-420-0025-0 | Mere information på www.extuto.dk

[Ny] Torben Bagge & Leo Jantzen (red.) mfl., *Skat med omtanke* (2019)

ISBN: 978-87-420-0029-8 | 520 sider, kr. 695,-

[Ny] Erik Werlauff, *Generalforsamlingen* (3. udg., 2018)

ISBN: 978-87-420-0027-4 | 224 sider, kr. 295,-

Karina Kim Egholm Elgaard, Dennis Ramsdahl Jensen &

Henrik Stensgaard (red.), *Momsloven 50 år – festskrift* (2017)

ISBN: 978-87-420-0009-0 | 384 sider, kr. 495,-

Jakob Bundgaard, Dennis Ramsdal Jensen & Niels Winther-Sørensen

(red.) mfl., *Den evige udfordring – omgåelse og misbrug i skatteretten* (2015)

ISBN: 978-87-92598-40-0, 317 sider, kr. 395,-

Tobias Stenkær Albrechtsen & Thomas Rønfeldt, *Insolvens- og rekonstruktionsbeskatning* (2012)

ISBN: 978-87-92598-12-7 | 249 sider, kr. 340,-

Jakob Bundgaard, *Kapitalfonde i dansk og international skatteret* (2010)

ISBN: 978-87-92598-01-1 | 381 sider, kr. 600,-

Priser inkl. moms. Mere information på www.extuto.dk

Når du bestiller dine bøger på www.extuto.com,
får du hurtig levering og 30 dages fortrydelsesret

Ex Tuto har siden 2005 leveret aktuel juridisk faglitteratur skrevet af forskere, advokater og jurister, der har ny viden og overblik, som de gerne vil dele.

Vi er medlem af Forening for Boghaandværk og støtter bæredygtig skovforvaltning ved at anvende FSC-certificeret papir. Vores bøger er indbundne og trykt i Danmark.

Princippet om Fair Publishing indebærer særligt gode vilkår for forfatteren, der fx beholder rettighederne til sit værk.

Gratis abonnement på Aktuel Jura?
Send e-mail med adresse til forlag@extuto.dk

FÅ MERE VIDEN: tilmeld dig forlagets elektroniske nyhedsbrev.

| **Ex Tuto A/S** Toldbodgade 55, DK-1253 København K